

Спогади моєї бабусі

Моя бабуса Надія дуже любила свого дідуся, мого прапрадідуся Сусло Логвина Павловича, який народився 15.10.1905 року в селі Суслівка, там, де впадає річка Сож у р. Дніпро, що на Ріпкинщині. На його долю випала революція 1917 р., колективізація, голодомор та дві війни.

Перший раз Логвин Павлович був призваний на фінську війну у 1939 році. Розповідав про жахливі умови наших солдат. Вони були голодні, знесилені та слабо вдягнуті. Через холоднечу і вологе повітря постійно обморожували руки та ноги. Повернувся Логвин Павлович у 1940 р. пораненим та з обмороженими руками. Спогади фінської війни затьмарила ще страшніша – Велика Вітчизняна.

Німці в село вступили 09. 08. 1941 р. Населення вже знало про грабежі та звірства фашистів, тому до їх приходу копали ями, ховали туди скрині із нажитим добром. Кругом навколишніх сіл болота та ліси. Місцеві жителі ховались там самі та ховали свою худобу. Навіть природа тоді допомагала людям. У лісах було дуже багато грибів та ягід.

А в цей час із Білорусії, переправившись через р. Дніпро, наступали німці, з ними чомусь були і мадяри. Вони йшли піші, їхали кінями, просувались вкриті брезентом вантажівки, тягачі, волочились гармати. Все це наводило жах, всюди чулась німецька мова. На цьому мирне життя у селі закінчилось. Настала нова влада з німцями та поліцаями.

У лісі став діяти партизанській загін. Залишені були комуністи із райкому партії та до них приєдналися місцеві жителі. Загін був невеликим, зброї не вистачало, тому великої шкоди німцям вони не завдавали, але вселяли віру у перемогу. Партизанам треба було щось їсти, тому вночі вони пробирались у села за їжею та розповідали фронтові новини. Єфросинія Корніївна, дружина Логвина Павловича і моя прапрабабуса потайки пекла більше хліба. Логвин Павлович потайки спілкувався з партизанами і чим міг, тим і допомагав. Але за допомогу партизанам суворо карали. Поліцаї нищпорили вдень і вночі. Палили з німцями хати, відбирали у людей худобу для потреб німецької армії. Останню корову-годувальницю забрали і у Логвина Павловича. Особливо карали тих, у кого родичі були партизанами. Все добро, яке люди сховали у схованки, було розграбоване. Йшов перший рік війни голодний і холодний. У кого спалили хати – копали землянки.

Логвин Павлович згадував, що у селі староста звір був. Звали його Яковенко Петро. Не одна людина від його рук загинула. У Німеччину

молодь відправляв, знаходив де б хто не сховався, знущався, вислужувався. Весняного ранку 1943 року у хаті старости чулись крики, пісні. Горланили фашисти, а пригощав їх запроданець Петро. А тим часом десятник вів на суд партизанку Бабій Степаниду Іванівну, її трирічного сина Миколку та батька. Степанида допомагала партизанам одягом, продуктами, показувала бійцям, що виявились в оточенні, як уникнути зустрічі з фашистами.

Карателі зібрали натовп людей і сам поліцай Яковенко розстріляв Степаниду та її родину. Хоронити на кладовищі заборонили. Поховали їх люди за селом під горою. Чоловік Степаниди загинув на фронті.

При звільненні сіл старосту судили і повісили у лісі на галявині.

Двоє сусідніх сіл Пізнопали та Клубівка за допомогу партизанам були повністю спалені з людьми. Логвин Павлович згадував, як ті села почали оточувати карателі, суслівці піднялись їм на допомогу, але коли зійшли на гору, то побачили їдкий чорний дим, чули сморід та крики людей.

Всього жахіття навіть розповісти не можна. Ще прапрадід згадував, як виходив покайки вночі із хати і слухав, як із білоруського містечка Лоев через р. Дніпро переправляли євреїв і розстрілювали. Було чути автоматні черги, крики дорослих та дітей. Золото з убитих забирали німці, а в теплому одязі, кожухах ходили запроданці.

Звільнили село 21. 09. 1943 року. Логвин Павлович знаходився весь час на окупованій території. Отже, його та таких як він з усього району зігнали на форсування Дніпра. Вдягнуті вони були у домашні ватяні куртки. Видали їм по одній гвинтівці на трьох. Зброю повинні були здобути у бою. Піхотинці, штрафний батальйон, були під окупантами. Хоча чим вони завинили?

Бої за Дніпро були жорстокими, від людської крові вода в річці була червоною. Вцілілі хати розбирали на плоти для переправи. Німці мали велику перевагу. Білоруський районний центр Лоев і навколишня територія знаходились на висоті. Укріплення були дуже міцними. Але з укриттів вдарили наші «Катюші» і ворог на деякий час затих. Наші бійці змогли закріпитись на протилежному березі. Логвин Павлович зміг подолати переправу, мабуть тому, що він воював, мав навики бою, а штрафний батальйон майже весь загинув.

Звільняючи міста і села з тяжкими боями Логвин Павлович піхотинцем йшов на Берлін. Найбільш страшні спогади про те, як німецькі танки їздили по окопах, у яких знаходилися наші бійці. Не кожен може витримати таку атаку. Був декілька разів поранений. З поля бою тяжко пораненого Логвина Павловича на плащ-палатці витягла медсестра Надя. В честь її прапрадід назвав свою онуку, мою бабусю, Надією.

Вийшовши з госпіталю Логвин Павлович звільняв Польщу, форсував річки. А в 1945 році дійшов до Берліна. Почались дуже жорстокі бої за територію, за дім, вулицю. Територія по кілька разів

переходила від одних до інших. 2 травня 1945 року Логвина Павловича було поранено у стопу ноги. Наші санітари не змогли до нього дістатись, тому коли стемніло мирні німецькі жителі, які ховались у підвалі, забрали його з собою. Кваліфікованої медичної допомоги надати не могли, були роздроблені кістки. Зробили перевязку і кожного ранку виносили його з підвалу і клали у сад. Санітарів не вистачало, поранених було багато, так продовжувалось до 8 травня. І лише 8 травня 1945 року наші санітари забрали Логвина Павловича. До його часу у нього почалася гангрена. Доставили його літаком до міста Харкова (фото 1), де повністю ампутували ногу. Додому, до дружини та доньки Марії він повернувся лише весною 1946 року. Був обраний головою колгоспу, але працювати на посаді заважало здоров'я. Помер інвалід I групи ВВв Суло Логвин Павлович 26. 10. 1963 року у віці 58 років.

За участь у війні мав багато нагород: «За отвагу», «За освобождение Праги», «За освобождения Варшавы» (фото 3), «За взятие Берлина», «За победу над Германией» (фото 2) і багато інших, але на жаль багато з них втрачено. Прапрадід ніколи ними не вихвалявся.

Після війни у Логвина Павловича вдома збирались учасники війни і нишком обговорювали події війни. Говорили, що втрат було б менше на фронті, якби командування берегло своє військо, а не віддавало команду «любой ценой»...

Фото з госпіталю. Логвин Павлович (на фото у верхньому правому

куті) разом з побратимами

Фото 2

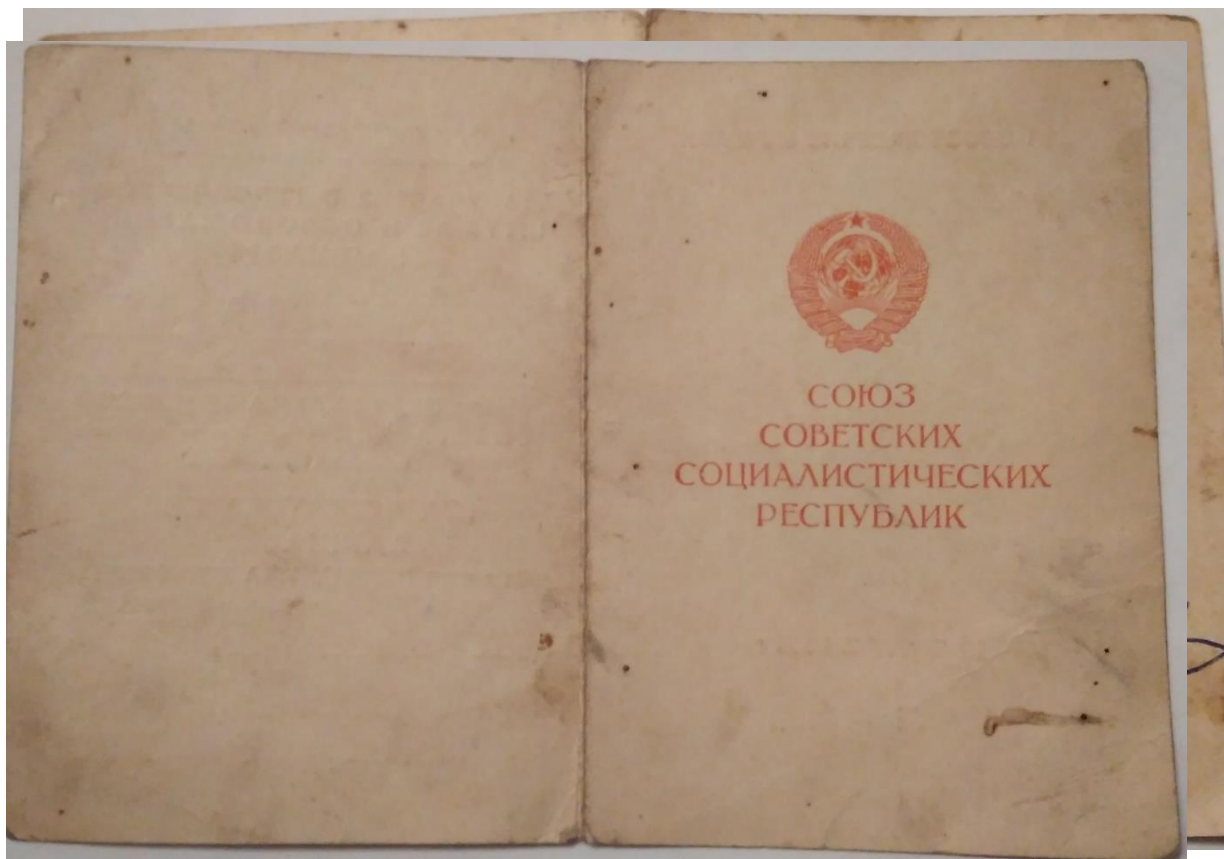

Фото 3

„ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ ВАРШАВЫ“

17 ЯНВАРЯ 1945 г.

А № 496582

УДОСТОВЕРЕНИЕ

ЗА УЧАСТИЕ В ГЕРОИЧЕСКОМ
ШТУРМЕ И ОСВОБОЖДЕНИИ
ВАРШАВЫ

Сусло
Левин
Павлович

УКАЗОМ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА СССР от 9 июня 1945 года
НАГРАЖДЕН МЕДАЛЬЮ

„ЗА ОСВОБОЖДЕНИЕ
ВАРШАВЫ“

ОТ ИМЕНИ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА СССР МЕДАЛЬ ВРУЧЕНА

7 марта 1947 г.

Гонимоский Райковский
(должность, военное звание и подпись лица,
М.П. вручившего медаль)

Хасанов